

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ FEDERAL NEGARIT GAZETA

OF THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA

ስድስተኛ ዓመት ቁጥር ፳፰
አዲስ አበባ የካቲት ፴ ቀን ፲፱፻፺፪

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ጠባቂነት የወጣ

6th Year No. 28
ADDIS ABABA - 9th March, 2000

ማውጫ

CONTENTS

አዋጅ ቁጥር ፪፻/፲፱፻፺፪ ዓ.ም.
የሕዝብ ጤና አጠባበቅ አዋጅገጽ ፩፻፪፻፸፬

Proclamation No. 200/2000
Public Health Proclamation Page 1274

አዋጅ ቁጥር ፪፻/፲፱፻፺፪ የሕዝብ ጤና አጠባበቅ አዋጅ

PROCLAMATION NO. 200/2000 PUBLIC HEALTH PROCLAMATION

በሀገሪቱ የወጣውን ጤና ፖሊሲ ለመተግበር ሕብረተሰቡን በጤና አጠባበቅ ዘርፍ እንዲሳተፍ ማድረግ በማስፈለጉ፤

WHEREAS, the active participation of the society in the health sector has become necessary for the implementation of the country's health policy;

አብዛኛው የጤና ችግር በመሠረታዊ የጤና ክብካቤ የሕዝቡን ስነልቦናዊ አመለካከት በመለወጥ ሊፈታ እንደሚችል በመታመኑ፤

WHEREAS, it is believed that the attitudinal change of the society through primary health care approach can solve most of the health problems of the country;

በዚህም ከግል ንጽሕና አንስቶ ኅብረተሰቡ በየደረጃው ጤናውን እንዲጠብቅና የወደፊቱም ትውልድ ጤናው ተጠብቆ ኃላፊነቱን እንዲረከብ ለማስቻል የጤና አጠባበቅ ህግን መቅረጽ በማስፈለጉ፤

WHEREAS, the issuance of public health law is believed to be an important step for the promotion of the health of the society and for the creation of healthy environment for the future generation thereby enabling it assume its responsibility;

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ ፶፭ (፩) መሠረት የሚከተለው ታውጇል።

NOW, THEREFORE, in accordance with Article 55(1) of the Constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia, it is hereby proclaimed as follows:

ክፍል አንድ ጠቅላላ

PART ONE General

፩. አጭር ርዕስ
ይህ አዋጅ “የሕዝብ ጤና አጠባበቅ አዋጅ ቁጥር ፪፻/፲፱፻፺፪” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

1. Short Title
This Proclamation may be cited as the “Public Health Proclamation No. 200/2000.”

፪. ትርጓሜ
የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፤

2. Definitions
Unless the context requires otherwise, in this Proclamation:

፩. “የምግብ ጥራት” ማለት በብሔራዊና በዓለምአቀፍ ደረጃ ለምግብ ጥራት መለኪያነት የተመደቡ ሥነ ሕይወታዊ፣ ኬሚካላዊና ፊዚካላዊ መስፈርቶችን ማሟላት ነው።

1) “Food quality” means a food that meets the biological, chemical and physical standards set nationally and internationally;

የንዱ ዋጋ
Unit Price 3.40

ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሣ.ቁ. ፹፻፩
Negarit G.P.O.Box 80,001

- ፪. “ምግብ” ማለት ማንኛውም በከፊል ወይም በሙሉ የተዘጋጀ ወይም በጥሬነቱ ለሰው ምግብነት የሚውል ነገር፣ መጠጥ፣ የሚታኘክ ማስቲካ እንዲሁም ምግብን ለማምረት፣ ለማቀናበር፣ ለማዘጋጀትና ለማከም አስፈላጊ ጊነቱ ታምኖበት የታከለን ማንኛውንም ንጥረ ነገር የሚያካትት ሆኖ ትንባሆን፣ ኮስሞቲክስንና ለመድኃኒትነት ብቻ የሚያገለግሉ ልዩ ልዩ ንጥረ ነገሮችን አይጨምርም፤
- ፫. “የጤና አጠባበቅ ባለሥልጣን” ማለት እንደአግባቡ የጤና ጥበቃ ሚኒስቴር ወይም የብሔራዊ ክልላዊ መስተዳድር ወይም ተጠሪነቱ ለፌዴራል መንግሥት የሆነ ከተማ የጤና ቢሮ ነው፤
- ፬. “የምግብ ጭማሪ” ማለት እንደ ምግብ አካል ተቆጥሮ ምግብን ለማጣፈጥ፣ ለማቅለም፣ ሳይበላሽ ለማቆየትና ለማሳመር የሚረዳ በምግብ ላይ የሚጨመር ማንኛውም ንጥረ ነገር ነው፤
- ፭. “ጤና” ማለት በበሽታ አለመያዝ ብቻ ሳይሆን ፍፁም የሆነ የአካል፣ የአዕምሮና የማኅበራዊ ኑሮ ደህንነት ነው፤
- ፮. “የሥራ ነክ ጤና አጠባበቅ” ማለት በሥራ አካባቢ የሚከሰቱ ወይም ከሥራ ጋር ግንኙነት ያላቸው ኬሚካላዊ፣ ፊዚካላዊና ሥነ ሕይወታዊ ጉጅ ንጥረ ነገሮችን በመከላከልና በመቆጣጠር ሠራተኞች ለአደጋ እንዳይጋለጡ በማድረግ ሳይንሳዊ፣ ቴክኖሎጂካዊና አስተዳደራዊ ዘዴዎችን በመጠቀም የሠራተኞችን ጤንነት ለመጠበቅ የሚያስችል ሳይንስ ነው፤
- ፯. “ሚኒስትር” ወይም “ሚኒስቴር” ማለት እንደቅደም ተከተሉ የጤና ጥበቃ ሚኒስትር ወይም ሚኒስቴር ነው፤
- ፰. “የተጠረጠረ” ማለት በዚህ ህግ በተሰጡት ድንጋጌዎች መሠረት በጤና አጠባበቅ ባለሥልጣናት አመለካከት ለተላላፊ በሽታ እንደተጋለጠ የሚቆጠርና ያለበትን በሽታ የማስተላለፍ ችሎታ ያለው ሰው ነው፤
- ፱. “ሥልጣን የተሰጠው ኃላፊ” ማለት አግባብ ባለው ሙያ በቂ ዕውቀት ያለው ሆኖ በአዋጁ የተሰጠውን ተግባር ለማከናወን በሚኒስቴሩ ወይም በክልል የጤና ቢሮ በጽሑፍ ሥልጣን የተሰጠው ማንኛውም ሰው ነው፤
- ፲. “ህንፃ” ማለት ተንቃሳቃሽ ቤቶችን ጨምሮ ማንኛውም ጣራና ግድግዳ ያለው ቤት ወይም መጠለያ ነው፤
- ፲፩. “ያልታከመ ፍሳሽ ቆሻሻ” ማለት ከኢንዱስትሪ፣ ከእርሻ ተቋማት እና እንደ ጤና ድርጅት፣ ትምህርት ቤት፣ ንግድ ድርጅት ከመሳሰሉ አገልግሎት ሰጪ ተቋማት በምርት ወይም በሥራ ሂደት በባዮሎጂካዊና በኬሚካላዊ ውህደት ምክንያት የሚፈጠርና በሰው፣ በእንስሳትና በዕዕዋት ላይ የጤና ጠንቅ ወይም ጉዳት እንዳያስከትል በተለያዩ ሳይንሳዊ ዘዴዎች ሳይጣራ በቀጥታ ወደ ውሃ አካል፣ ዕጽዋት ወይም አፈር እንዲፈስ የተደረገ ፍሳሽ ማለት ነው፤

- 2) “Food” means any substance whether processed, semi-processed or raw which is intended for human consumption and includes drinks, chewing gum and any substance which has been used in the manufacture, preparation or treatment of food, but it does not include tobacco, cosmetics or substances used only as drugs;
- 3) “Public Health Authority” means the Ministry of Health, or the Health Bureau of a Regional State or of a City accountable to the Federal Government;
- 4) “Food Additive” means any substance added to food to improve its taste, color, preservation or appearance and which is considered to become a component of food;
- 5) “Health” means not only the absence of diseases but also the complete physical, mental and social well being of an individual;
- 6) “Occupational Health Care” means a science devoted to the application of scientific, technological and managerial principles to protect and control workers’ health by preventing or reducing risks that may occur within working areas or relating to occupation due to chemical, physical or biological agents;
- 7) “Minister” or “Ministry” means the Minister or Ministry of Health, respectively;
- 8) “Suspected Person” means a person who is considered, by Health Authorities, as provided in this Proclamation, as having been exposed to infection by a disease and is capable of communicating it;
- 9) “Inspector” means any person qualified with relevant field of studies, and authorized, in writing, by the Ministry or by Regional Health Bureau to perform the activities specified in the Proclamation;
- 10) “Building” means any kind of structure with wall and roof including any mobile structure made for shelter;
- 11) “Untreated liquid waste” means waste generated from industries, agricultural institutions, schools and commercial areas that undergo several changes due to biological and chemical reactions and which can affect the health of human beings, animals and plants when discharged, into water bodies, plants or soils, before treatment;

- ፲፪. “የመግቢያ ወይም የመውጫ በር” ማለት በገቢ ወይም ወጪ ዕቃዎች፣ በመጓጓዣዎች ወይም ሰዎች ላይ ቁጥጥር የሚደረግባቸው የጉምሩክ ኬላዎች ወይም በሚኒስትሩ የሚወሰኑ ሌሎች ስፍራዎች ናቸው፤
- ፲፫. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።

ክፍል ሁለት
ስለአማካሪ ቦርድ

- ፫. የአማካሪ ቦርድ መቋቋም
ይህን አዋጅ በተገቢው ሁኔታ በሥራ ላይ ለማዋል እንዲቻል አግባብ ያለውን የጤና አጠባበቅ ባለሥልጣን የሚያማክር በፌዴራልና በክልል የጤና አማካሪ ቦርድ (ከዚህ በኋላ “ቦርድ” እየተባለ የሚጠራ) አካል በዚህ አዋጅ ተቋቋሟል።
- ፬. የቦርዱ ሥልጣንና ተግባር
ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፤
 - ፩. በዚህ አዋጅ በተሸፈኑና የጤና አጠባበቅን በተመለከቱ ጉዳዮች ላይ የጤና አጠባበቅ ባለሥልጣኑን ያማክራል፤
 - ፪. የሕዝብ ጤና አጠባበቅ እንቅስቃሴዎችን የሚያግዙ ጥናቶችን አጥንቶ ለጤና አጠባበቅ ባለሥልጣን ያቀርባል፤
 - ፫. በጤና አጠባበቅ ባለሥልጣን የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውናል።
- ፭. የቦርዱ ስብሰባ
 - ፩. ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነሥርዓት ደንብ ያወጣል።
 - ፪. ከአባላቱ ከግማሽ በላይ ሲገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይኖራል።
 - ፫. የጉባዔው ውሳኔ በአብዛኛው ድምፅ ይወሰናል፤ ድምፁም እኩል ለእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምፅ ይኖረዋል።
 - ፬. የቦርዱ አባላት የሥራ ዘመን ሦስት ዓመት ይሆናል።

ክፍል ሦስት
ስለ ተቆጣጣሪ

- ፮. ተቆጣጣሪዎች ስለመሾም
የጤና አጠባበቅ ባለሥልጣን የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎችና በጤና አጠባበቅ ላይ የወጡ ሌሎች ሕጎችንና መመሪያዎችን ለማስፈጸም አስፈላጊ ችሎታ ያላቸውን ተቆጣጣሪዎች ይሾማል።
- ፯. የተቆጣጣሪው ሥልጣንና ተግባር
ተቆጣጣሪው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፤
 - ፩. ጤናን አደጋ ላይ ሊጥል የሚችል ሁኔታ ተፈጥሯል የሚያሰኝ በቂ ምክንያት ሲኖረው ወደ ማንኛውም ግቢ ወይም ህንፃ ይገባል፤ ፍተሻ ያካሂዳል፤
 - ፪. ተቆጣጣሪው ወደ ማንኛውም ግቢ በሚገባበት ጊዜ፤
 - ሀ) ኃላፊነቱን ከመወጣት የሚያግደው ችግር ሊፈጠር ይችላል የሚያሰኝ ምክንያት ሲኖረው ችግሩን ለመከላከል የሚችል የፖሊስ ኃይል አብሮት እንዲገኝ ይጠይቃል፤
 - ለ) ሥልጣን የተሰጠው መሆኑን የሚያሳይ መታወቂያ ማሳየት ይኖርበታል፤
 - ፫. ሕግን በመጸረር የተፈጸመ ድርጊት ውጤት የሆነ ወይም ድርጊቱን ለመፈጸም ጥቅም ላይ የዋለ ወይም ማንኛውም ከድርጊቱ አፈጻጸም ጋር ግንኙነት ያለውን መሣሪያ ወይም ቁሳቁስ ወይም ዕቃ ይይዛል፤

- 12) “Entrance or Exit port” means customs port or other places designated by the Minister for control of goods, transportations or persons entering into or going out of the country;
- 13) “Person” means any physical or legal person.

PART TWO
Advisory Board

- 3. *Establishment of Advisory Board*
There shall be established a Public Advisory Board (hereinafter called “the Board”) at the Federal and Regional level for the purpose of advising the appropriate health authority in the proper implementation of this Proclamation.
- 4. *Powers and Duties of the Board*
The Board shall have the following powers and duties:
 - 1) to advise the Health Authority on health matters specified in this Proclamation;
 - 2) to conduct studies and researches necessary for health activities and submit same to the public health authority.
 - 3) to perform such other activities as may be assigned to it by the public health authority.
- 5. *Meetings of the Board*
 - 1) The Board shall issue its own rules of procedure of meetings;
 - 2) There shall be a quorum where more than half of the members are present.
 - 3) Decisions shall be made by majority vote; in case of a tie, the chairperson shall have a casting vote.
 - 4) The term of office of members of the Board shall be three years.

PART THREE
Inspection

- 6. *Appointment of Inspectors*
The Public Health Authority shall appoint qualified and capable inspectors to implement the provisions of this Proclamation and other laws and directives related with public health.
- 7. *Powers and Duties of the Inspector*
The Inspector shall have the following powers and duties:
 - 1) to enter and inspect any premise which he has sufficient reason to believe that there exists a situation endangering public health;
 - 2) any Inspector entering any premise shall:
 - (a) request a police support if he has reason to believe that there exists a situation obstructing the execution of his responsibility;
 - (b) present his identity card showing his authority;
 - 3) to appropriate any article or material which is the result of any act committed contrary to law or used for the commission of the illegal act or has any connection with the commission of the illegal act;

- ፬. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት የያዘውን ቁሳቁሶች ወይም ዕቃዎች አስፈላጊ ለሚሆን ጊዜ በማቆየት፤
 - ሀ) በቁሳቁሶቹ ወይም በዕቃዎቹ ላይ ምርመራ ያካሂዳል፤
 - ለ) በዚህ አዋጅ ወይም አግባብ ባለው ሕግ ድንጋጌዎች መሠረት ለሚወሰደው ሕጋዊ እርምጃ በማስረጃነት ሊቀርብ የሚችል መሆኑን ያረጋግጣል፤
- ፭. አስፈላጊ ሲሆን የሚገባበት ግቢ ወይም ሕንጻ ውስጥ የሚገኝ ማንኛውም ምርመራ የሚካሄድበት መሣሪያ፣ ቁሳቁስ ወይም ዕቃ በአጠቃላይ ወይም በተናጠል በቂ ለሆነ አስፈላጊ ጊዜ ሳይነካካ እንዲቆይ ለማዘዝ፣ ወይም ግቢው ወይም ሕንጻው ለተወሰነ ጊዜ ተዘግቶ እንዲቆይ ለማዘዝ ይችላል፤
- ፮. ምርመራ ለማድረግ የሚያስፈልጉ ልኮችን ይወስዳል፤ ፎቶግራፎችን ያነሳል፤ ምዝገባዎችን ያካሂዳል፤
- ፯. አስፈላጊ ሲሆን በግቢው ወይም በሕንጻው ከሚገኝ ማንኛውም መሣሪያ፣ ቁሳቁስ ወይም ዕቃ እንዲሁም ከግቢው ወይም ከአካባቢው አየር ናሙና ይወስዳል፤
- ፰. በግቢው ወይም በሕንጻው የሚገኘው ማንኛውም መሣሪያ፣ ቁሳቁስ ወይም ዕቃ በጤና ላይ ጉዳት እንዲሁም የተለያዩ አደጋዎች የሚያስከትል ወይም ሊያስከትል የሚችል ነው የሚያሰኝ በቂ ምክንያት ሲኖረው ዕቃው ተለያይቶ እንዲቀመጥ ለማድረግና ጤናን ሊበክሉ የሚችሉ አላስፈላጊ ቁሳቁሶችም እንዲወገዱ ለማድረግ ይችላል። ሆኖም ዕቃውን የመለያየት እርምጃው በዕቃው ላይ ጉዳት የሚያደርስ መሆን የለበትም፤
- ፱. ለሚያካሂደው ምርመራ አግባብነት ያለው መረጃ ሊሰጥ ይችላል ብሎ የሚያምንበትን ማንኛውንም ሰው መረጃ እንዲሰጠው ለመጠየቅ ይችላል።
- ፲. ሥልጣን ባለው አካል ከስ እንዲመሠረት ያደርጋል።

ክፍል አራት
ስለጤና አጠባበቅ

- ፳. የምግብ ጥራት አጠባበቅ
 - ፩. ማንኛውም ምግብ ለጤና በማይስማማና ንጽሕናው ባልተጠበቀ ሁኔታ፣ ጠቃሚ ነገሮችን በሚለውጥ ዓይነት በመቀላቀል ወይም አግባብነት የሌለውን የምግብ ጥራት አጠባበቅ ደረጃን በማያሟላ መልኩ እንዲዘጋጅ፣ ወደ ሀገር እንዲገባ፣ እንዲከፋፈልና በማንኛውም መንገድ ለተጠቃሚ እንዲደርስ ማድረግ የተከለከለ ነው።
 - ፪. ማንኛውም ምግብ እንደአግባቡ ደረጃውን የጠበቀ የጥራት ማረጋገጫ መለያ ምልክት ሊኖረውና አስፈላጊው የጤና አጠባበቅ ሊደረግለት ይገባል።
 - ፫. ማንኛውም ሰው በሚያመርተው ወይም በሚያከፋፍለው የምግብ ጨው ውስጥ ደረጃውን የጠበቀ አዮዲን ያለበት መሆኑን ማረጋገጥ አለበት።
 - ፬. ማንኛውም ሰው የምግብ፣ የውኃ ጥራትንና የአየር እና የዕጽዋት ብክለትን ለመከታተልና ለመቆጣጠር የሚያቋቁመውን የጤና አጠባበቅ ላቦራቶሪ በተመለከተ ስለመሣሪያው ብቃትና ደረጃ ከጤና አጠባበቅ ባለሥልጣንና አግባብነት ካለው አካል ፈቃድ ሳያገኝና ሳያስመዘግብ በሥራ ላይ ማዋል አይችልም።

- 4) to detain the articles or materials which he has appropriated in accordance with Sub-Article (3) of this Article and;
 - (a) to conduct inspection on the articles or materials;
 - (b) to make sure that the articles and materials will be used as evidence for the legal measures to be taken in accordance with this Proclamation or other appropriate provisions of other laws;
- 5) to order that any article, material or goods found in any premise he entered and which is under investigation shall be kept untouched, separately or together for a necessary period of time or that the premise or the building shall remain closed for a limited period of time;
- 6) to take measurements, photographs and make recordings necessary for investigation;
- 7) to take, where necessary, samples of articles, materials or goods from any premise or building, or any sample of air from within the premise or from the compound;
- 8) to cause the keeping separately of or the destruction of articles, materials or goods found in any premise or building where he or she has sufficient reason to believe that such goods are dangerous to health, or that they cause or can cause another danger; the measure of separation, however, should not result in the damage of such goods;
- 9) to request any information from any person which he believes can give any information relevant for his investigation;
- 10) to cause the institution of prosecution by the authorized organ.

PART FOUR
Public Health

- 8. *Food Quality Control*
 - 1) It is prohibited to prepare, import, distribute, or make available to consumers any food which is unhygienic, contaminated, unwholesome or mislabelled and does not meet the standards of food quality.
 - 2) Any food intended for human consumption shall meet the standards of food quality and should be labelled and preserved in accordingly healthy manner.
 - 3) Any person who produces or distributes salt for human consumption shall ensure that it meets the standard requirement of iodine content.
 - 4) Any person may not establish and use any laboratory for the follow-up and control of contamination of food, water, air and plants unless he is permitted and registered by the health authority and by the appropriate organ regarding the quality and standard of the instruments.

፱. የምግብ ጤና አጠባበቅ ደረጃን ስለመጠበቅ ማንኛውም ለሰው ምግብነት የሚውል ምግብን በመሸጥ ወይም ለሽያጭ በማምረት ወይም በማከማቸት ወይም በማዘጋጀት ወይም ሳይበላሽ በማቆየት ሥራ ላይ የተሰማራ ሰው የሕብረተሰቡን ጤና ከመጠበቅ አኳያ በጤና ጥበቃ ሚ/ር የተቀመጠውን መስፈርት ማሟላት አለበት።

፲. ስለመጠጥ ውኃ ጥራት አጠባበቅ

፩. በጤና አጠባበቅ ባለሥልጣን ጥራቱ ካልተረጋገጠ በስተቀር የምንጭ፣ የጉድጓድና የቧንቧ ውኃ አገልግሎት መስጠት የተከለከለ ነው።

፪. ጥራቱ ያልተረጋገጠ የማዕድን ውኃም ሆነ የታሸገ ውኃ ወደ ሀገር ውስጥ በማስገባት ወይም በማምረት ለሕብረተሰቡ ማደልና ማሰራጨት የተከለከለ ነው።

፫. ከፍሳሽ ቆሻሻ ማጠራቀሚያዎች፣ ከማስረጊያዎች፣ ከፍሳሽ ማብላሊያ ስፍራና ከኢንዱስትሪ የሚወጣውን ጤና የሚበክል ያልታከመ ፍሳሽ ቆሻሻ ወደ ውኃ አካላት ወይም ወደ ውኃ አካላት መገናኛዎች መልቀቅ የተከለከለ ነው።

፬. ስለሥራ ነክ ጤና አጠባበቅ እና ስለመሣሪያ አጠቃቀም

፩. ማንኛውም ሠራተኛን ቀጥሮ የሚያሠራ ሰው የሥራ ነክ ጤና አጠባበቅ ማድረግ ይኖርበታል።

፪. ከመጠን በላይ ድምጽ በሚያሰማ ወይም በሚያወጣ መሣሪያ መጠቀም የተከለከለ ነው። ይህን መሰል መሣሪያ የሚጠቀም ሰው የድምጽ መቀነሻ ማስገባት ይኖርበታል።

፫. ስለቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ

፩. ማንኛውም ሰው ቆሻሻን ለጤንነት ጉጂ ባልሆነ ሁኔታና ተለይቶ በተዘጋጀ ስፍራ ማከማቸት ይኖርበታል።

፪. ማንኛውም ሰው ደረቅ፣ ፍሳሽ ወይም ሌሎች ቆሻሻዎችን አካባቢን ሊበክል በሚችል መልኩ ወይም በጤንነት ላይ ጉዳት በሚያደርስ ሁኔታ ማስወገድ የለበትም።

፫. ከሆስፒታል የሚወጡ ደረቅ፣ ፍሳሽ ወይም ሌሎች ቆሻሻዎች በከፍተኛ ጥንቃቄ መያዝ አለባቸው። አወጋገዳቸው የጤና አጠባበቅ ባለሥልጣን የሚያወጣቸውን ደረጃዎች ማሟላት ይኖርበታል።

፬. የመጻዳጃ ቤት እንዲኖር ስለማድረግ

፩. ማንኛውም ለሕዝብ አገልግሎት የሚሰጥ ተቋም ወይም ድርጅት ንጽሕናው የተጠበቀ በቂ የመጻዳጃ ቤት የማዘጋጀትና ለደንበኞቹ ክፍት የማድረግ ግዴታ ይኖርበታል።

፪. ማንኛውም የከተማ አስተዳደር የሕዝብ መጻዳጃ ቤት እንዲኖር የማድረግና ንጽህናውም ሁልጊዜ የተጠበቀ መሆኑን የማረጋገጥ ኃላፊነት አለበት።

፫. የመታጠቢያ ስፍራዎችንና የመዋኛ ገንዳዎችን ስለመቆጣጠር

፩. አግባብ ካለው የጤና አጠባበቅ ባለሥልጣን ፈቃድ ካልተገኘ በስተቀር ማንኛውም ሰው የሕዝብ መታጠቢያ ስፍራ ወይም የመዋኛ ገንዳ አዘጋጅቶ ለሕዝብ አገልግሎት ሊሰጥ አይችልም።

፪. የሕዝብ መታጠቢያ ወይም የመዋኛ ቦታ አዘጋጅቶ አገልግሎት የሚሰጥ ማንኛውም ሰው አገልግሎቱን ግልጽ የሆነ የቆዳ ሕመም ወይም ቁስል ላለባቸው ሰዎች መፍቀድ የለበትም።

9. Food Standard Requirements

Any person engaged in any activity of selling, producing for sale, storing, preparing or preserving of any food intended for human consumption shall meet the standards set by the Ministry.

10. Water quality control

1) It is prohibited to give water supply service from springs, wells or through pipes unless its quality is verified by the Health Authority.

2) It is prohibited to import, produce or distribute to the society bottled mineral water or plane water unless its quality is verified.

3) It is prohibited to discharge untreated liquid waste generated from septic tanks, seepage pits, and industries into water bodies, or water convergences.

11. Occupational Health Control and Use of Machinery

1) Any employer shall ensure the availability of occupational health services to his employees.

2) The use of any machinery or instrument which generates excessive noise is prohibited. Any person who uses such machinery or instrument shall install noise reducing apparatus or instrument.

12. Waste Handling and Disposal

1) Any person shall collect waste in a especially designated place and in a manner which does not affect the health of the society.

2) No person shall dispose solid, liquid or anyother waste in a manner which contaminates the environment or affects the health of the society.

3) Any solid, liquid and other wastes generated from hospitals should be handled with special care and their disposal procedures should meet the standards set by the public health authorities.

13. Availability of Toilet Facilities

1) Any institution or organization providing public service has the obligation to organize clean, adequate and accessible toilet facilities for its customers.

2) Any city administration is responsible to provide public toilet and ensure its cleanliness.

14. Control of Bathing Places and Pools

1) No person shall provide a public bathing place or swimming pool service unless authorized by appropriate health authority.

2) Any person providing a public bathing or swimming pool may not allow his service to persons with physically visible skin disease or lesions.

፫. አግባብ ባለው የጤና አጠባበቅ ባለሥልጣን ካልተፈቀደ በስተቀር ማንኛውም ሰው የተፈጥሮ እንፋሎት መታጠቢያ ወይም የፍልውሀ አገልግሎት ሊሰጥ አይችልም።

፲፮. አስከሬንን ስለማስወገድ

፩. አስከሬንን ለመቅበር ወይም ለማቃጠል ከተፈቀደው ቦታ በስተቀር ማንኛውንም አስከሬን ወይም አጽም መቅበር ወይም ማቃጠል የተከለከለ ነው።

፪. ጉዳዩ በሚመለከተው የጤና አጠባበቅ ባለሥልጣን ካልተፈቀደ በስተቀር ማንኛውንም አስከሬን ቆፍሮ ማውጣት ወይም በማንኛውም ሁኔታ እንዲጋለጥ ማድረግ የተከለከለ ነው።

፲፯. በመግቢያና መውጫ በሮች ስለሚደረግ የጤና አጠባበቅ ቁጥጥር

፩. ማንኛውም መንገደኛ በተፈቀደለትና በታወቀ የመግቢያና መውጫ በር ወደ ሀገር ሲገባና ከሀገር ሲወጣ ፣ ሀገሪቱ በተቀበለቻቸውና በተግባር ባዋለቻቸው ዓለም አቀፍ የጤና አጠባበቅ መስፈርቶች መሠረት የሚጠየቀውን ክትባት የመውሰድ፣ የክትባት ደብተር የመያዝና ለሚመለከተው የጤና ኃላፊ የማሳየት ፣ በተላላፊ በሽታ ሲጠረጠር ለምርመራ የመተባበር ግዴታ አለበት።

፪. ተገቢ የሆነ የጤና ማስረጃ ያልያዘን ወይም መቅሰፍት ሊያመጣ የሚችል ወረርሽኝ ካለበት ቦታ የመጣ ወይም የተጠረጠረ ሰው ወደ ሀገር እንዳይገባ ሊታገድ ይችላል።

፫. ማንኛውም የመግቢያና የመውጫ በር ባለሥልጣን የተጠረጠረ ሰው ሲያጋጥመው ወዲያውኑ በአቅራቢያው ለሚገኝ ጤና ድርጅት የማሳወቅ ግዴታ አለበት።

፬. የጤና ምስክር ወረቀት ሳይዘና መከላከያ ሳይበጅለት እንስሳትን ከመንገደኛ ጋር ቀላቅሎ ማንጓዝ የተከለከለ ነው።

፲፰. ስለተላላፊ በሽታዎች

፩. ማንኛውም ሰው በአቅራቢያው የተላላፊ በሽታን መኖር ወይም መከሰት ባወቀ ጊዜ ይህንኑ በቅርቡ ላለው የጤና አገልግሎት ተቋም ወዲያውኑ የማሳወቅ ግዴታ አለበት። የጤና ተቋሙም አስፈላጊውን እርምጃ እየወሰደ ለጤና አጠባበቅ ባለሥልጣን ወዲያውኑ ማስታወቅ ይኖርበታል።

፪. ማንኛውም የተጠረጠረ ሰው ለምርመራና ለሕክምና ወይም ለክትባት ፈቃደኛ መሆን አለበት።

፫. ሚኒስቴሩ የወረርሽኝ በሽታ ሲከሰት እንደአስፈላጊነቱ ወደ ተወሰኑ ሀገሮች የሚደረግ ጉዞን የመከልከል ፣ በበሽታ በተጠቁ ወይም ይጠቃሉ ተብለው በሚታሰቡ አካባቢዎች የሚደረጉ እንቅስቃሴዎችን የመገደብ ፣ ት/ቤቶችን ወይም የሕዝብ መዝናኛ ሥፍራዎችን የመዝጋት እና በወረርሽኝ በሽታ የተያዙ ሰዎችን ከሥራ ቦታቸው ለተወሰነ ጊዜ የማግለልና ሌሎች ተመሳሳይ እርምጃዎችን ሊወስድ ይችላል።

፬. ተላላፊ በሽታዎችን ስለመከላከልና ስለመቆጣጠር ዝርዝር ጉዳይ ይህን አዋጅ መሠረት በማድረግ በሚወጣው ደንብ ይወሰናል።

3) No person shall provide a natural steam bathing or hot spring service unless authorized by the appropriate health authority.

15. Disposal of Dead Bodies

1) It is prohibited to bury or burn a dead body or human remains in the places other than that are allowed for such burial or burning.

2) It is prohibited to exhume or expose in any way a dead body without authorization of the appropriate health authority.

16. Control at Entrance and Exit Ports

1) Any passenger coming to Ethiopia or leaving Ethiopia is obliged to take vaccination required for international passengers and to show his certificate whenever requested by the concerned health offices and, where suspected of any communicable disease, to cooperate for medical examination.

2) Any person coming from an epidemic area may not be allowed to enter Ethiopia unless he possesses a valid certificate.

3) Any port authority has the duty to report any suspected passenger of any communicable disease to the nearest health office.

4) It is prohibited to transport animals, without vaccination and valid certificate, together with passengers.

17. Communicable Diseases

1) Any person who happens to know the existence of communicable disease in his/her vicinity has the duty to report immediately to the nearest health service institution. The institution receiving the report has to take the necessary measures and report to the appropriate health authority.

2) Any suspected person of any communicable disease shall cooperate for medical examination or vaccination.

3) The Ministry shall have the power to restrict movements to certain countries, or to the areas where there is epidemic, or to close schools or recreational areas, or to remove workers with communicable diseases from their working places, and to take other similar measures whenever an epidemic occurs.

4) The prevention and control of communicable diseases shall be regulated by the regulations issued in accordance with this proclamation.

፲፰. ለግንባታ ሥራዎች ፡ ቅድመና ድህረ የጤና አጠባበቅ ፈቃድና ምዝገባ ስለማስፈለጉ

- ፩. ለሕዝብ አገልግሎት የሚውሉ ህንጻዎች ግንባታ የሚያካሂድ ማንኛውም ሰው ከግንባታው ዕቅድ አንስቶ እስከ ግንባታው ፍጻሜ ድረስ በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው ደንብና መመሪያ መሠረት ከጤና አጠባበቅ ባለሥልጣን አስፈላጊውን ፈቃድ የማግኘትና የመመዝገብ ግዴታ አለበት።
- ፪. ማንኛውም ሰው የመኖሪያ ቤት፣ የማምረቻና የአገልግሎት መስጫ ድርጅት ወይም ተቋም ሲገነባ የመጻዳጃ ቤት አብሮ መሥራት ይኖርበታል።

**ክፍል አምስት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች**

፲፱. የመተባበር ግዴታ
ማንኛውም ሰው ለዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች አፈጻጸም የመተባበር ግዴታ አለበት።

፳. ቅጣት
በወንጀለኛ መቅጫ ሕግ ከባድ ቅጣት የሚያስቀጣ ካልሆነ በስተቀር፡

- ፩. የዚህን አዋጅ አንቀጽ ፱ የተጻረረ ማንኛውም ሰው ከ፪ሺ፳፻ እስከ ፭ ሺ ብር በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።
- ፪. ለቆሻሻ ማከማቻነት ከተቀመጡ ማከማቻዎች ውጭ አካባቢን ሊበክል በሚችል መልክ ወይም በጤንነት ላይ ጉዳት ሊያደርስ በሚችል ሁኔታ ቆሻሻን ያስወገደ ማንኛውም ሰው ከሦስት ወር እስከ ሦስት ዓመት በሚደርስ እስራት እና ከ፩ሺ እስከ ፱ሺ ብር በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።
- ፫. የዚህን አዋጅ አንቀጽ ፲፩ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) በመጻረር የወንጀል ድርጊት የፈጸመ ማንኛውም ሰው ከ፩ሺ እስከ ፱ሺ ብር በሚደርስ የገንዘብ መቀጮና ከአንድ ወር እስከ አንድ ዓመት በሚደርስ እስራት ይቀጣል።
- ፬. የዚህን አዋጅ አንቀጽ ፲፬ በመጻረር ወንጀል የፈጸመ ማንኛውም ሰው ከ፩ ሺ እስከ ፭ ሺ ብር በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ እና ከአንድ ወር እስከ ስድስት ወር በሚደርስ እስራት ይቀጣል።
- ፭. የዚህን አዋጅ አንቀጽ ፲፯ በመጻረር ወንጀል የፈጸመ ሰው ከ፩ሺ እስከ ፫ ሺ ብር በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

፳፩. የተሻሩና ተፈጻሚነታቸው የሚቀጥል ሕጎች

- ፩. ከዚህ በታች የተመለከቱት ሕጎች በዚህ አዋጅ ተሸረዋል፡
 - ሀ) የሕዝብ ጤና ጥበቃ አዋጅ ቁጥር ፳፮/፲፱፻፴፬፤ እና
 - ለ) የሕዝብ ጤና ጥበቃ አዋጅ ቁጥር ፲፩/፲፱፻፴፱።
- ፪. በአዋጅ ቁጥር ፳፮/፲፱፻፴፱ እና በአዋጅ ቁጥር ፲፩/፲፱፻፴፮ መሠረት የወጡ ደንቦች ከዚህ አዋጅ ጋር እስካልተቃረኑና በሌሎች ደንቦች እስኪተኩ ድረስ ተፈጻሚነታቸው ይቀጥላል።

፳፪. ደንብ የማውጣት ሥልጣን

- ፩. የሚኒስትሮች ምክር ቤት ለዚህ አዋጅ አፈጻጸም ደንብ ለማውጣት ይችላል።

18. The Requirement of Health Permit and Registration Before Resumption and After Completion of Construction

- 1) Any person constructing buildings for public services has the obligation to get the necessary permit from and get registered by appropriate health authority beginning from planning to the completion of his construction in accordance with the regulations and directives issued pursuant to this Proclamation.
- 2) Any person constructing houses, production facilities, and public service enterprises, or institutions has the duty to include toilet facility.

PART FIVE

Miscellaneous Provisions

19. Obligation to Cooperate

Any person shall have the obligation to cooperate for the implementation of the provisions of this Proclamation.

20. Penalty

Unless the Penal Code provides a more severe penalty:

- 1) any person who violates Article 9 of this Proclamation shall be punishable with fine from Birr 2500 up to 5000.
- 2) any person who disposes waste outside a garbage container in a manner that can cause the contamination of the environment or can create a health hazard, is punishable with simple imprisonment from three months to three years and with fine from Birr 1000 up to 9000.
- 3) any person who violates Article 11 Sub Articles (1) and (2) of this Proclamation shall be punishable with fine from Birr 1000 up to 9000 and with simple imprisonment from one month to one year.
- 4) any person who violates Article 14 of this Proclamation shall be punishable with fine from Birr 1000 upto 5000 and with simple imprisonment from one month up to six months.
- 5) any person who violates Article 16 of this proclamation shall be punishable with fine from Birr 500 up to 3000.

21. Repealed and Applicable Laws

- 1) The following laws are hereby repealed:
 - (a) Public Health Proclamation No. 26/1942; and
 - (b) Public Health Proclamation No. 92/1947.
- 2) Regulations issued under Proclamation No.26/1942 and Proclamation No.91/1947 shall remain applicable as long as they are not inconsistent with this Proclamation.

22. Power to issue Regulations

- 1) The Council of Ministers may issue regulations for the implementation of this Proclamation.

፪. የክልል መስተዳድር ወይም ተጠሪነቱ ለፌዴራሉ መንግሥት የሆነ የከተማ መስተዳድር ለዚህ አዋጅ አፈጻጸም ሕግ ማውጣት ይችላል።

፳፫. መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

የጤና አጠባበቅ ባለሥልጣን በዚህ አዋጅ መሠረት የወጣውን ደንብ አፈጻጸም የሚመለከቱ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል።

፳፬. አዋጁ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከየካቲት ፴ ቀን ፲፱፻፺፪ ዓ.ም. ጀምሮ የጸና ይሆናል።

አዲስ አበባ የካቲት ፴ ቀን ፲፱፻፺፪ ዓ.ም.

ዶር/ ነጋሶ ጊዳዳ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

2) A Regional Administration or a City Administration which is accountable to the Federal State may issue laws for the implementation of this Proclamation.

23. *Power to Issue Directives*

The Public Health Authority may issue directives for the implementation of the regulations issued under this Proclamation.

24. *Effective Date*

This Proclamation shall enter into force as of the 9th day of March, 2000.

Done at Addis Ababa, this 9th day of March, 2000.

NEGASO GIDADA (DR.)

PRESIDENT OF THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA

ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ድርጅት ታተመ
BERHANENA SELAM PRINTING ENTERPRISE